

LANDSTINGET BLEKINGE

Förtroendenämnden Blekinge
Förtroendenämndens kansli
Ronny Andersson

2015-04-27 rev 2015-06-01 Dnr
2015 § 39

Landstingsstyrelsen

Yttrande angående Förtroendenämndens reglemente

Ett förslag till ny lydelse av Förtroendenämndens reglemente behandlades av landstingsstyrelsen 2015-03-16 § 67, dnr 2014-0230. Förslaget till förändring, vilket inte framställdes i samråd med nämnden, föranleddes av att samtliga reglementen i landstinget Blekinge så långt möjligt i allmänna delar ska vara likvärdiga och likalydande med de nyinrättade nämndernas reglementen. I missivet till ärendet framgår i övrigt ingen motivering till förändringsförslagen. Förslaget återremitterades vid nämnda styrelsesammanträde p.g.a. att ett tilläggsyrkande framställdes. Inför en ny planerad behandling vid styrelsesammanträde 2015-04-13, uppmärksammades att Förtroendenämnden inte fått yttra sig över förslaget, och att tilläggsyrkandet inte var konsekvensanalyserat, varför förslaget utgick. Avsikten är att det ska behandlas senare under året.

Att en förändring sker av reglementet ser Förtroendenämnden positivt på, både anpassning till de ändringar som skett i Kommunallagen de senaste åren, och att tydliggöra nämndens uppdrag, ansvar och roll i den politiska organisationen i landstinget.

Allmänt

Förtroendenämnden har vid lämnandet av synpunkter bl.a. använt SKL:s skrift ”Reglemente för styrelser och övriga nämnder – ett underlag för lokala bedömningar” i utgåva från december 2014 som stöd, liksom senaste versionen av Kommunallagen. Även skriften Myndigheternas skrivregler (8:e uppl.), utgiven av Språkrådet (tidigare utgiven av regeringskansliet) har påverkat Förtroendenämndens bedömning vad gäller språklig utformning.

Förtroendenämnden menar, att möjligheten att förtydliga och förenkla reglementet kan utnyttjas bättre. Språket kan med fördel moderniseras, vilket underlättar förståelsen och tillämpningen, utan att ge avkall på tydlighet. Vidare bör paragrafnumreringen ses över. Att vid en omfattande förändring, närmast en total omarbetning, t.ex. föra in § 4a efter § 4 verkar egendomligt och omotiverat, och ökar risken för sammanblandning. Förändrad ordningsföljd mellan reglementets olika delar skulle också kunna göra att logiken och läsbarheten underlättas.

En svår fråga att ta ställning till, är hur utförliga referenser till lagstiftning och författningar ska vara, liksom om delar ur dessa ska återfinnas i reglementet. Lagstiftningen gäller, oavsett om det finns citat och referenser i reglementet eller inte. Nämndens huvudsakliga uppgifter och ansvar som det formuleras i lag bör dock anges i reglementet.

Namnändring till Patientnämnd

Lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet mm trädde i kraft 1999. Dess föregångare hette Lag om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården. I den remissomgång som skedde inför lagändringen, framförde flera instanser att man föredrog namnet förtroendenämnd, bl.a. med hänvisning till att i uppdraget ingick att skapa förtroende för hälso- och sjukvården, och också att

patienter med förtroende kunde vända sig dit för att få hjälp. Efter att den nya lagen med bl.a. namnbyte trätt i kraft 1999, har samtliga nämnder i landet successivt bytt till namnet patientnämnd, utom i Landstinget Blekinge och i Malmö stad. Det har inte framkommit några särskilda synpunkter på namnbyte vare sig inom den politiska organisationen eller inom tjänstemannaorganisationen senare tid. Det har bl.a. framförts, att det är bättre att heta Förtroendenämnd i stället för patientnämnd med tanke på avtalen med kommunerna att även sköta deras verksamhet. Benämningen ”patient” kan ibland kännas främmande inom kommunal verksamhet, även den som bedrivs med stöd i Hälso- och sjukvårdslagen t.ex. av kommunsjuksköterskorna. Namnet eller benämningen påverkar inte uppdraget eller dess utförande. Fullmäktige kan besluta fritt om nämnders namn och benämningar, liksom om reglementen så länge dessa håller sig inom ramen för kommunallagen och andra regelverk.

Det har då och då förekommit att patienter undrar om Förtroendenämnden och patientnämnd är samma sak, men det har hittills inte framkommit några säkra tecken på att namnet har haft betydelse för möjligheten att ta kontakt, även om det inte helt kan uteslutas. I Patientlagen som nyligen trätt i kraft, ges patienter utökade möjligheter att söka öppenvård i andra landsting. Sannolikheten ökar därför för att alla nämnder i landet kommer att få flera ärenden som rör patienter från andra landsting. Det finns nu därför starkare skäl att ha samma igenkänningsfaktorer, t.ex. namnet.

Den statliga klagomålsutredningen har nu lämnat ett delbetänkande Sedd, hörd och respekterad (SOU 2015:14). I förslaget framförs bl.a., att nämnderna ska få ett utökat uppdrag, dels genom att ta över en del av de klagomål som handläggs av IVO, dels genom att närmare samarbeta med vårdgivarna. I betänkandet föreslås också gemensam nationell information för att beskriva hela klagomålssystemet inom hälso- och sjukvården, inklusive nämnderna. Utredningen framför, att lokal information och den som finns t.ex. på 1177.se är ”spretig” och delvis svåröverskådlig. Nämnderna, IVO och vårdgivarna föreslås få ett gemensamt uppdrag att utforma en gemensam information om hela klagomålssystemet som alla kan/ska använda. Även här vore därför namnet patientnämnd att föredra.

Förslag

Mot bakgrund av Klagomålsutredningen förslag, Patientlagens införande och förändrat reglemente, görs bedömningen att det kan vara en fördel att byta namn till Patientnämnd samtidigt.

Arbetsutskottet utgår

I förslaget till förändring finns alltjämt kvar i § 1, andra stycket, en bestämmelse om att ordförande tillsammans med förste och andre vice ordförande utgör nämndens arbetsutskott. Motsvarande bestämmelse finns inte i övriga nämnders styrdokument. Enligt Förtroendenämndens mening, utgör ett formaliserat arbetsutskott en onödig markering om hur nämnden ska arbeta. I likhet med övriga nämnder kan även Förtroendenämnden besluta om utskott behövs i enlighet med bestämmelserna i Kommunallagen. Vidare anges i § 10 att ordföranden beslutar om former för beredning, så något reglementsreglerat utskott behövs inte för detta.

Förslag

Meningen om arbetsutskott utgår.

Kansliets funktion och benämning

I samband med förändringsförslaget som ger nämnden ett tydligare verksamhets-, ekonomi och arbetsgivaransvar, är det lämpligt att även förtydliga detta för tjänstemannaenheten/kansliet. Kansliet bör i konsekvens med detta kallas förvaltning, och om verksamhetschefens befogenheter och ansvar motsvarar förvaltningschef ska denna titel användas. Så är redan fallet i sju landsting i landet, inklusive Jämtland, Uppsala och Gävleborg. Benämningen förvaltning har alltså inte med verksamhetens storlek att göra, utan är en beskrivning och bekräftelse av en självständig verksamhet, med en egen politisk nämnd, egna och avgränsade uppgifter, ansvar och befogenheter.

Kommunallagen 6 kap

37 § Om en nämnd eller en gemensam nämnd med stöd av 33 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdrar åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget eller i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta i stället. Sådana beslut ska anmälas till förvaltningschefen.

Den möjligheten verkar inte finnas vid andra tjänstenivåer. Det tycks alltså som om förutsättningen för vidaredelegering, som den anges i KL, är en chefsbefogenhet på den nivån.

Förslag till förändring

Kansliets namn ändras till Patientnämndens förvaltning, och chefsbefattningen blir förvaltningschef.

Reglering av handlägningsrutiner

Reglementet bör enligt nämndens bestämda uppfattning, inte innehålla detaljregler om formerna eller innehållet för nämndkansliets handläggning. Reglementet är ett styrdokument för nämnden, inte för anställda. Kansliets detaljerade handlägningsrutiner är en fråga för nämnden och kansliets chef, liksom interna mål och deras uppfyllelse. En anpassning till den enskilde patientens behov och önskemål är också viktig att kunna göra, utan att reglementet hindrar detta. Det har också konstaterats, att den föreslagna bevakningen av ärenden som grund för återrapportering till LS inte är möjlig med befintligt IT-stöd. Kostnad för utveckling av detta, eller tidsåtgång har inte bedömts. Resonemang runt resursinsats i förhållande till önskvärt resultat, dvs. effektivitet, saknas alltså. Vidare finns inte angivet, hur landstingsstyrelsen ska använda denna information. Förtroendenämnden kan tänka sig ett flertal betydligt viktigare saker inom ramen för styrelsens uppsiktsplikt som samtliga driftsnämnder inom vården borde återrapportera, t.ex. antal undvikbara patientskador, Lex Maria-anmälningar, mm, som bättre stämmer med landstingets syn på koncernnytta för nya rapporteringsskyldigheter.

Sammanträdens offentlighet mm

I det föreslagna reglementet § 12 anges bl.a. att ”personalföreträdarna har rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden i enlighet med vad som föreskrivs i kommunallagen”. I kommunallagens 7 kap 8 § anges om personalföreträdare, att ”Närvarorätt saknas dock vid revisorernas sammanträden, i patientnämnder, valnämnder och överförmyndarnämnder”. Det verkar därför ologiskt och onödigt belastande att föra in en bestämmelse om närvarorätt för personalföreträdare, som hänvisar till en lagbestämmelse som säger att personalrepresentanter inte har närvarorätt. Tillägget ska därför utgå.

Information och hjälp från verksamheterna

I Förtroendenämndens reglemente har länge funnits en bestämmelse om rätten för nämnden och dess anställda att från verksamheterna ”få den information och hjälp som nämnden behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Nämnden har vidare rätt att få information om vilka åtgärder som vidtagits i olika ärenden eller med anledning av dessa”. I allmänhet fungerar detta mycket bra, men i en del fall dröjer det lång tid innan svar kommer eller så besvaras inte patientens eller kansliets frågor alls. Med anledning av de förslag som läggs fram i Klagomålsutredningens delbetänkande (SOU 2015:14) om vårdgivarens skyldighet att besvara patienters frågor, och vikten av att detta sker snabbt, föreslås Förtroendenämndens rättighet enligt det egna reglementet, bör därför kompletteras med motsvarande skyldighet i övriga nämnders reglementen. Även med hänvisning till Patientlagens tydliga patientfokus, bör Förtroendenämndens rättighet med en motsvarande underförstådd skyldighet för verksamheterna, ändra fokus till en aktiv skyldighet för övriga nämnder och deras verksamheter att svara på frågor, lämna förklaringar, mm.

Ersättare för ordförande vid frånvaro

Den s.k. senioritetsprincipen, som reglerar en situation där såväl ordförande som de vice ordförandena inte kan tjänstgöra, anges inte fullständigt i förändringsförslaget §§ 6 och 7. I förslaget sägs att den till levnadsåldern äldsta ledamoten ska tjänstgöra som tillfällig ordförande. I Landstingsförbundets ovan nämnda skrift – och i Förtroendenämndens hittillsvarande reglemente – anges att den med längst *uppdragstid* i nämnden ska tjänstgöra som tillfällig ordförande om så behövs. Först när flera ledamöter har samma mandattid i nämnden, ska den till levnadsåldern äldste tjänstgöra. Denna princip föreslås också i arbetsordning för Landstingsfullmäktige. Det är rimligen tjänstgöringstidens längd i nämnden som är egenskapen som behövs för uppdraget, inte levnadsåldern i sig, eftersom den till levnadsåren äldsta kan vara nyvald och ha mindre kunskap om uppdraget än yngre ledamöter.

Förtroendenämnden föreslår, att landstingsstyrelsen beslutar föreslå

- att** Landstingsfullmäktige beslutar
- att** byta namnet Förtroendenämnd till patientnämnd,
- att** Förtroendenämndens kansli kallas Patientnämndens förvaltning,
- att** avslå tilläggsyrkanden om handläggningsdetaljer inklusive handläggningstider,
- att** göra ett tillägg i reglementena för nämnderna för Blekingesjukhuset, Psykiatri och habilitering respektive Primärvård och tandvård, där skyldigheten att besvara frågor och lämna yttranden till Förtroendenämnden framgår,
- att** övrigt fastställa reglemente för patientnämnden enligt Förtroendenämndens yttrande och förslag

För Förtroendenämnden

Karin Jeppsson
Ordförande

Ronny Andersson
Verksamhetschef